

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

§. 1. Quæ dicatur Ecclesia Parochialis, & unde.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

hendi alibi eum, qui sepulturam non elegerit, aliquid exigi jure possit, quaerit Riccius in *Praxi Decis.* 665. Et refert posse, itaque fuisse, resolutionem à Curia Romana, quia talis licentia peti solent causa consequendi honorabiliorem locum in alia Ecclesia; ideoque propter ejusmodi praerogativam posse honorem illum pretio estimari & vendi; cum hoc casu non vendatur sepultura, quae gratis praestanda est defunctis. Videatur fultius Petri's Greg. Tholosan. *Part. Juris Canon lib 1 Tit. 15 cap. 5. Zech. de Re-pub Christiana cap. 28. num. 19. vers. carceans miam.*

§. IX.

De poenis violentium sepulcra.

1. Duplex in violatores est poena, Civilis & Criminalis.
2. Quibus modis sepulcrum violatur.
3. Arma & insignia à sepulcris amoveri non posse.

Postremo sepulcrorum violatores & civiliter & criminaliter puniuntur, l. 3. §. 1. de sepulcro D. de sepulcro violato. Civilis poena est pecuniaria; solvenda iis, quorum interest vel denuntiantibus; estque centum aureorum, d. l. 3. §. 1. & si quis in sepulcro, §. d. l. de sepulcro, & quanti interest, l. Liborum D. de religiosis & sumpt. funerum. Criminalis est modo mulcta, modo capitalis.

2. Violatur autem Sepulcrum variis modis: ut si quis in sepulcrum alterius, eo invito, cadaver inferat; si dolo malo quis in eo habitet, aut aedificium, aliudne, quod causa sepulcri factum non est, habeat; si ossa alio transferat, non petita licentia à Pontifice, olim Principe, vel etiam à Magistratu, si causa rationabilis transferendi occurreret. Quod obtinet, quando cadaver ibi sepultum est eo animo, ut perpetuò illic maneat; alioquin si eo animo, ut postea aliò transferatur, licebit illud transferre sine licentia, nec sepultura temporalis locum religiosum facit. Item si quis sepulcrum demoliat; & si servus id fecerit, jubente domino, poena est metallum; si absque jussu, relegatio.

Actio etiam de sepulcro violato infamiam irrogat, prout latius deducit & probat, aliaque eodem spectantia tradit Tholosanus *Syntagma Juris universi lib. 33. cap. 23 à num. 11.*

3. An autem affixio armorum in propriis sepulcris prohiberi possit, quaerit Riccius in *Praxi Decisione* 667. & resolvit non posse: subjungens, contra amoventes arma atque insignia ex sepulcris dari actionem injuriarum.

TITULUS. XXIX.

De Paroeciis & Paroecianis.

§. I.

Quae dicatur Ecclesia Parochialis, & unde.

1. Ecclesiarum varia divisiones & differentie.
2. Curata Ecclesia qua sit.
3. Qua Parochialis.
4. 5. Parochus & Parochia, item Paracus & paroecia unde dicantur.
6. 7. Ratio instituendarum Ecclesiarum parochialium.
8. Substantialia Ecclesia Parochialis.
9. Parochia distincta esse debent.
10. Item dotata pro decente sustentatione: & ratio dotandi.
11. Vnus dumtaxat praeficiendus Ecclesia.
12. Parochianus seu Paroecianus qui censetur.

Omissis Ecclesiarum variis divisionibus, differentiis, nominibus, pro varia ratione dignitatis, loci, formae vivendi, & similibus (ut quoddam alia dicatur Romana, alia Primitialis, Patriarchalis, Archiepiscopalis, Episcopalis, seu Cathedralis, à Cathedra seu sede Episcopi: alia collegiata, eaque vel Regularis vel Saecularis, alia non Collegiata; rursus alia Curata, alia Parochialis, alia Matrix, quae subinde

V u 2

dicitur

dicitur Parochialis Ecclesia, cui alia adjungitur in subsidium, ut in *c. Ad audientiam 3. inf. De Ecclesiis dedicandis. c. Extramissa 10 sup. De praescriptis*. subinde verò eo nomine appellatur Cathedralis Ecclesia, ut in *c. Venerabilis inf. De verborum significat* estque principalis, primaria ac major cæteris in loco aliquo, *Clement. 1. De sententia excommunicat.* breviter hic dicendum de Parochiali, eò quòd superior Titulo tractatum sit de quodam ejus jure, quod consistit in funerando, dubitarique posset generaliter de aliis ipsius juribus.

2. Notandum verò Curatam Ecclesiam subinde sumi, ut à Parochiali distinguitur, & tum dici Curatam, quæ curam habet animarum tam interiorum, quam exteriorum, id est, tam in foro pœnitentiali quàm contentioso. *Innocent. in c. Dudum sup. De electis*. Et ideo Præfectus Ecclesiæ Curatæ hoc modo sumpta potest excommunicare, suspendere, interdicare, visitare, inquirere, facinorosos capere & in carcerem mittere, aliaque hujusmodi, quæ ad morum spectant correctionem, exercere, *d. c. Dudum versic. Sed cum in jure, ubi Glossa*. Et quidem Præpositus Regularis, Monachos suos; Sæcularis verò Clericos alios sibi subiectos habet.

3. Parochialis autem Ecclesia dicitur ea, quæ habet curam animarum interiorum seu in foro pœnitentiali, non autem exteriorum seu in foro contentioso: & quidem sine aliqua prærogativa vel prælacione; aliàs diceretur Dignitas vel Personatus.

4. Originem trahit à Græca voce vel *παροικία*, quasi à præbendo, vel *παροικία*, quasi à vicinia seu accolatu. Siquidem nonnulli, ut Budæus in *Annotat. postea ad l. fin. D. De muner. & honoribus*, volunt *Parœcum* scribi & dici, à Græco *παροικίαν*. Incola enim, inquit Pomponius in *l. Pispillus 139. §. 2. D. De verb. significat*, est, qui in aliquam regionem domicilium suum contulit, quem Græco *παροικον*, id est, juxta habitantem vocant: Ut *Parœcia* dicatur, quasi vicinia, & *Parœciani* quasi vicini & incolæ, seu habitatores ejusdem viciniae sacrae & *Parœcus*, quasi præcipuus in ejusmodi sacra vicinia, seu in spiritualibus præpositus.

5. Alii vò existimant Parochum dictum à *παροικον*, id est Præbendo, Dicebantur enim apud Ethnicos Parochi, qui Legatis publicè

Romam missis, & aliis alicujus dignitatis hospitibus, saltem & ligna carere, & necessaria præbebant, ut notavit Acron ad illud Horatii lib. 1. *Serm. Sat. 5.*

Et parochi, quæ debent, ligna, sale, & c.

Hinc igitur à præbendo seu subministrando Parochum apud Christianos dici malunt, eò quòd commissæ sibi plebi, seu populo sacrum divini Verbi & Sacramentorum pabulum ad pacendas animas præbeat & ministrat.

Cùm enim augetur Romæ populus Christianus, distribuit Evaristus I. Pontifex teste Platina in *ejus vita*, Sacerdotes per singulas Urbis curias, qui præberent Sacramentum & alia sacra populo, & vicissim ab illo necessaria ad victum acciperent; indeque partes illæ Urbis sic distributæ dictæ sunt Parochiæ, & subditi Parochi.

6. Deinceps circa ann. Domini 266. Dionysius Pontifex similem procuravit distributionem Parochiarum per universum orbem, Curionibus seu Parochis, pro necessariis ad vitam, assignatis decimis, quæ intra terminos Parochiæ eorumque continerentur, *can. 1. can. Ecclesiis XIII. qu. 1. can. 1. Distinct. 60. can. Episcopi Distinct. 18. c. Pastoralis. sup. De his, quæ sunt à Prælato & c. Petrus Greg. Tholosanus, Synagoga juris Universis lib. 16. cap. 8. num. 33.* Idque ut quis alterius parochiæ fines aut jus invaderet, sed quisque curam Ecclesiamque haberet sibi legitime assignatam.

7. Vide Abbas Parochiam dici vult, quasi portionem curæ quia cuilibet presbytero parochiali detur certa pars civitatis vel diocesis per eum curanda; qui inde & Curatus appellatur & subinde Curio à Curia, id est, regione ubi bis cui præponitur in sacris, ut apud Vatonem *l. 4. De lingua Latina*. Erant enim Curiones Romæ olim Curiarum sacerdotes, qui in Curias divina curabant, & ex lege Romuli Curiarum suffragio creabantur. Dionys. Halicarn. *lib. 2. Antiq. Roman.* Qui plura desiderat de Parœciarum Origine, consulat singularem eam de re tractatum Joan. Filescii Theolog. Patiensis.

8. Igitur licet Parochia subinde accipiat pro tota diocesi, *can. Si quis ordinandus cum duobus seqq. Distinct. 92. can. Licet in regulis XVI. quæst. 4.* hic tamen sumitur pro certa alicujus diocesis Ecclesia, quæ habet populum, ceteris

is limitibus distinctum, cum potestate fori pœ-
nitentialis, id est ligandi & solvendi, subditis
Sacramenta administrandi, idque ex necessi-
tate oneris Ecclesie imposita: hæc enim omnia
simul requiruntur, ut Ecclesia dicatur & sit
Parochialis, prout latius tradit Gonzales, ad Reg.
viii. Cancell. Glof. 6. à n. 35. Chokier in Scholiis
ad Preces Imperiales crimarius Sess. 2. in verbis,
Cum cura. Ideoque licet Ecclesia aliqua fontem
habeat baptismalem vel etiam jus sepul-
turae, ex consuetudine vel auctoritate Superio-
ris Antistitis, non tamen dicitur Parochialis,
nisi habeat populum certis finibus distinctum:
quem si olim habuerit, & nunc non habeat, vel
ob bellorum calamitatem, vel pestem favien-
tem, vel loci inundationem, dicitur Parochialis
habitu, non actu, donec redierit populus. Hinc
etiam licet Minoribus ac prædicatoribus ex pri-
vilegio competat jus audiendi confessiones, non
tamen Curati dicuntur. Aliquando etiam sumi-
tur pro loco ipso, in quo huiusmodi populus,
Ecclesie deputatus, degit: ut cum dicimus,
hunc vel illum habitare in hac vel illa parochia.

9. Cæterum Parochia esse debent distinctæ
de ordo Ecclesiasticus confundatur, neve una
& eadem Ecclesia duarum quodammodo fiat
diœceson, cum gravi incommodo subditorum.
Et ideo quoque parochia diœcesis unius, qua-
cumque de causa alterius diœcesis beneficio,
aut Monasterio seu Collegio, vel loco etiam pio
perpetuo uniti non potest, Conc. Trident. Sess.
14. cap. 9. de reformat.

Fines verò Parochiæ & distinctio populi
probantur per testes, deponentes, quod à tem-
pore immemoriali tales fines fuerint observari
Et ubi de finibus, & his, quæ finibus coherent,
constat, nequeunt præscribi, & Super eo 3. hoc
tit. d. can. Licet in regulis XXI. qu. 4. Si verò Eccle-
sia Parochialis certos & proprios non habeat
fines, nec ejus Rector proprium populum, quem
regat, sed promiscuè petentibus Sacramenta
administret, mandat Synodus Trident. Sess. 24.
cap. 13. De reformat. Episcopis, ut distincto po-
pulo in certas propriasque parochias, unicuique
suum perpetuum, peculiaremque Parochum
assignet.

Insuper requiritur ad parochialem Ecclesiam,
ut sit fundata auctoritate Episcopi, qui fi-
nes designet, plebem constituat, & Parochia-

lem nominet, & nullus omnino XVI. q. 7. Conc.
Trid. d. loco.

10. Præterea oportet eam competenter dota-
tam esse, cap. 1. de præbendis in 6. c. Quisquis sup.
de vita & honestate Clericorum, habitâ scilicet ra-
tione qualitatibus loci, personarum, & temporis.
Si verò aded tenues sint redditus, ut debitis oneribus
nequeant sufficere, providebit Episcopus
per unionem beneficiorum simplicium, vel eti-
am curam habentium, quæ tamen regularia
non sint, & sive obtinentis præjudicio Concil.
Trident. Sess. 21. cap. 5. De reformat. & d. Sess. 24.
cap. 13.

Quod si id fieri nequeat, providebit per adsig-
nationem primitiarum, ad quas populum posse
cogi certis casibus, dicam postea, aut decima-
rum, etiam infeudatarum, secundum Choppin.
De sacra Polit. lib. 3. tit. 4. n. 19. 21. & 22. Rebut-
tus Tract. de decimis qu. 5. (quamquam secus sta-
tuitur ad Synodum Cameracensem anni
1586 art. 17. & Mechliniensem art. 15. & 16.)
vel per Parochianorum symbola & collectas,
aut qua alia commodior ratione, qua necessitati
Rectoris aut Parochiæ decenter succurratur.

Potent etiam unire duas Parochiales Eccle-
sias, una non sufficiente ad Rectoris decen-
tem sustentationem, modo populus non ita sit
numerosus, ut unus sufficere Rector nequeat:
vel etiam novam parochialem Ecclesiam erige-
re, ubi id necessitas exigit, ob locorum distan-
tiam & amplitudinem parochiæ, erectamque
dotare ex fructibus Ecclesie matricis, si hæc
abundet, Concil. Trident. Sess. 21. c. 4. Piasce.
p. 2. c. 3. art. 3. in fin.

Refert autem Zyp. hoc tit. n. 10. Pium V. sta-
tuisse, ut non infra quinqueaginta & non ultra
centum aureos hæc provisio extendatur: Syno-
dum vero Mechliniensem anni 1607. ut non in-
fra triginta libras Flandricas & non supra quin-
quaginta, nisi Episcoporum judicio Paro-
chiæ amplitudo aliquid ultra requireret,
computatis certis proventibus, & incertis,
quo dicta provisio ad certam summam, inspe-
ctis tribus aut quatuor annis ultimis, redigi
possit.

Ibidem tradit, in hac provisione procuranda
summariè & sine strepitu iudicii procedendum
esse: & quando ad collectas devenitur, implo-
randum subsidium Conciliorum provincialium.

Rursus Ecclesie Parochialis instituta debet præfigi unus Sacerdos qui in ea baptismum & reliqua Sacramenta populo ministrat, *c. 1. & alibi h. e. can. Sicut in unaquaque xx. q. 2. curantique animatum proprio nomine, non alieno, exerceat. Alioqui si duo instituantur, neuter Curatus dicitur, Oldrad. Conf. 69.* quia ut humana sponsa duos conjuges habere nequit eodem tempore *c. 1. mf. De sponsa duorum*: ita Ecclesia duos Clericos sponfos, qui ejusdem eodem tempore curam habeant, *d. can. Sicut in unaquaque*. Alioqui duo haberet capita, quod prodigiosum esset. Hinc cura animarum dicitur esse penes Prælatum non penes ejus Vicarium, licet is sit perpetuus, *Malcardus de probat. Conclus. 489. num. 13.*

Qualis autem, quâ forma & quo ordine quis præfigi debeat Parochiali Ecclesie, videatur Concil. Trident. Sess. 24. c. 18. de reformat. *& ibid. declarationes Cardd.*

12. Denique Parochianus seu Paræcianus dicitur & habetur alicujus Ecclesie, quæ intra Parochie limites habitat, animo ibidem manendi, ita ut sit verè translatus, non juris fictione, si ve audierit ibi divina, si ve non, *can. 1. distinct. 38. c. 3. De sepulturis in 6.* Etiam si sit beneficiarius & Curatus alienæ Ecclesie, dummodo in ea non resideat, *Frederic. de Senis Cons. 254.* Canonici tamen vel alius Clericus Cathedralis Ecclesie habitans in aliena parochia, ut resideat in Cathedrali, non fit Parochianus Ecclesie Parochialis, sed Cathedralis, *Lapus Allegat. 63. sup. finem vers. Hos dico.*

§. II.

De juribus Ecclesiarum Parochialium, & munere Parochorum.

1. Parochiani in Ecclesia sua baptizandi.
2. Et quid circa hoc incumbat Parocho.
3. Peccata sua confiteri & communicare debent in Paschate.
4. Parochi circa egrotos officium.
5. Nuptia in Ecclesia solemniter celebranda.
6. Missa & divina in eadem audienda.
7. Mortui item sepeliendi.

1. **I**us Ecclesie Parochialis consistit in pluribus. Et primò quidem in eo, quod populus illi subiectus seu paræciani debeant in ea ba-

ptimum recipere, *c. 2.* Et ad hoc invenit Parocho, fontem baptismalem diligenter mundèque custodire, accurare, ut semper ad se sufficiens aqua, cauteque occlusa: cavere insuper ne sua culpa quis decedat absque baptismo, sub pena depositionis, *can. Quicumque De consecrat. Distinct. 4.* Habere librum, in quo nomina baptizatorum, parentum & patrinatorum diligenter describat, Concil. Trident. Sess. 24. cap. 1. *de reformat. matrim.* notetque annum, mensem & diem, quo singuli baptizantur: ut & in ipso libro nomina confirmatorum, parentumque susceptorum.

3. Subditos præterea Ecclesie parochialis oportet semel saltem in anno sacram suorum peccatorum confessionem facere, sacrosanctum Christi corpus quotannis in Paschate percipere, *c. Omnis utriusque inf. De poenitent. & remissionib.* insuperque iusto ac debito tempore sacri olei unctionem petere, *Clement. 1. §. Dudum de sepulturis.*

4. Et ad eum siue incumbit Parocho diligenter visitare infimos, hortari ad poenitentiam, ad bene moriendum: graviterque puniri debet, si appareat aliquos ejus negligentia absque susceptione Sacramentorum mortuos esse, *can. Si presbyter xxvi. qu. 6.* Nullo siquidem casu excusari potest Parochus, quo minus ad illas & ministret Sacramenta morientibus, ne quidem metu pestis vel alterius contagiosi morbi, ut *Ripa, Tract. De peste n. 147.* & aliis, tradit *Pisecius 2. p. cap. 2. art. 1. num. 27.* Et n. seq. refert Constitutionem Pii V anno 1566. die 15. Martii innovantis Constituit. Innoc. III. quæ præcipitur Medicis, ut, cum ad egrotos vocari contingerit, ipsos ante omnia moneant, ut animarum medicos rocent, quibus omnia peccata sua juxta ritum sanctæ Romanæ Ecclesie confiteantur.

5. Ad hæc quia clandestina matrimonia Ecclesia semper detestata est, *can. Non omnia. can. Honorantur & can. fin. xxxii. qu. 2.* ideo nuptiarum, qui matrimonio junguntur, non nisi solemniter & coram proprio Parocho, vel alio sacerdote, de ipsius Parochi vel Ordinarum licentia, in facie Ecclesie celebrari debent, Concil. Trident. Sess. 24. cap. 1. *De reformat. matrim.* Mandatque Conc. Parocho, ut librum habeat, in quo conjugum, & testium nomina, denique & locum contracti matrimonii describat,